

Redegjørelse for vedtaksforslagene om etablering og nedleggelse av studietilbud fra og med studieåret 2025-26.

Iht. forskrift om studier og eksamener ved Universitetet i Oslo, § 3.2 skal universitetsstyret behandle etablering og nedlegging av studieprogram på 60 studiepoeng eller mer og etablering eller nedlegging av fag.

Fakultetet har fra instituttene mottatt nedenstående søknader som faller inn under disse bestemmelsene. Vedtaksforslaget er derfor å anbefale at universitetsstyret vedtar etablering og nedlegging i henhold til HF's forslag.

Nedleggelse av bachelorprogrammet Asia- og Midtøsten-studier og etablering av de treårige bachelorprogrammene Kina-studier med kinesisk, Japan-studier med japansk, Midtøsten-studier med arabisk, persisk og tyrkisk (med tre studieretninger i hhv. arabisk, persisk og tyrkisk)

I Humaniora-meldingen (Meld. St. 25 (2016-2017) Humaniora i Norge) åpnet regjeringen for fireårig BA-grad knyttet til studiet av spesielt vanskelige språk, og Universitets- og høyskolerådet foreslo bl.a. arabisk, japansk og kinesisk som språkfag der bachelorgraden bør utvides til fire år. Med forbehold om bevilgning av ekstra midler foreslo HF i 2018 at det skulle etableres fireårige bachelorprogram i Midtøsten-studier med arabisk, Kinesisk og Kina-studier og Japansk og Japan-studier, og Universitetsstyret vedtok dette. Det ble imidlertid klart at de fireårige gradene fra regjeringens side var ment som en mulighet som institusjonene kunne gjøre bruk av innenfor sine vanlige rammer, og i dagens situasjon synes tilførsel av ekstra midler ikke å være noe å regne med i overskuelig framtid.

Behovet for å omorganisere tilbudet i asiatiske språk, som delingen i tre programmer innebærer, finnes imidlertid fortsatt. Institutt for kulturstudier og orientalske språk (IKOS) har over lengre tid arbeidet med markedsføring av og rekruttering til instituttets studieprogrammer og ønsker å nedlegge bachelorprogrammet Asia- og Midtøsten-studier og etablere tre nye bachelorprogram med dagens fem studieretninger i hhv. kinesisk, japansk, arabisk, persisk og tyrkisk fordelt slik:

- Kina-studier med kinesisk
- Japan-studier med japansk
- Midtøsten-studier med arabisk, persisk og tyrkisk (med tre studieretninger i hhv. arabisk, persisk og tyrkisk)

En deling i tre programmer vil ha flere fordeler:

- Det vil øke synliggjøringen i nettportaler (primært Samordna opptak og Utdanning.no). Studieretninger er vanskelige å finne i disse nettportalene, mens studieprogrammer er langt mer synlige for vgs-elever som søker etter relevante studietilbud. Dette gjelder også for andre nettstedet som studiebarometeret.no. Ved UiB er kinesisk, japansk og arabisk separate studieprogram og derfor lettere å finne for søkerne.
- Kina-, Japan- og Midtøsten-studier tilbys av tre ulike fagmiljøer med få samarbeidsflater. De tre foreslåtte programmene vil få mer effektive programråd med medlemmer tettere knyttet til de ulike språk- og kulturområdene. Dette vil gi større vilje til å fatte vedtak enn det som ofte kan være tilfellet i et programråd der vedtak kan gjelde studieretninger/fag som mange medlemmer

ikke føler at de kan ha en kvalifisert mening om. Siden ingen av språkene er vgs-språk, er heller ikke skolens behov en naturlig felles møteplass.

- Programevalueringen i 2023 ble gjennomført med tre ulike egevalueringer og eksterne paneler for hvert av områdene Kina, Japan og Midtøsten. De tre eksterne panelene kom med ulike anbefalinger, noe som det vil være lettere for ulike programmer å følge opp på ulik måte uten den samkjøring som et felles programråd for et heterogent program lett vil ende opp med.

Arbeidsgrupper innen de tre fagmiljøene Kina-, Japan- og Midtøsten-studier jobber med innhold og utforming av studieløpene for de foreslåtte studieprogrammene. Dette arbeidet har bakgrunn i den periodiske programevalueringen i 2023. Arbeidsgruppene har sett på forbedringer i emnetilbud, emnegruppesammensetning, helhet i studieløpene og den indre sammenhengen mellom læringsmål, læringsinnhold og eksamensformer i enkeltemner. For å sikre større sammenheng i studiene og hindre oppsplitting av kullene vil man bl.a. redusere både antallet valgfrie 40-grupper og antallet valgfrie emner i de obligatoriske emnegruppene. Målet er å gjøre studieløpene tydeligere, mer robuste med tanke på undervisningsressursene, mer attraktive og mer relevante for arbeidslivet. Dette arbeidet er en del av IKOS' arbeid med utdannings-satsingene under HF's strategiske satsinger 2024-2028. Vesentlige avvik vil det imidlertid ikke bli fra innholdet og læringsutbyttene som tilbys i dag.

Nedleggelse av bachelorprogrammet Klart språk og etablering av bachelorprogrammet Retorikk og kommunikasjon

Institutt for lingvistikk og nordiske studier (ILN) tilbyr i dag to studier innen ulike aspekter av språklig kommunikasjon:

- Bachelorprogrammet Klart språk ble vedtatt etablert i 2018 for å tilby en yrkesrettet utdanning som særlig sikrer offentlig sektor medarbeidere med klarspråkkompetanse, men som også tilbyr gode kandidater til kommunikasjonsrelatert arbeid i privat sektor. Fagmiljøet i retorikk og kommunikasjon på ILN står for det meste av undervisningen. Studieprogrammet innebærer samarbeide på tvers av fagmiljøer på ILN. I tillegg har fagmiljøet over tid utviklet undervisningssamarbeid med andre utenfor eget institutt (Institutt for filosofi, ide- og kunsthistorie og klassiske språk, Det juridiske fakultet, Institutt for statsvitenskap).
- Retorikk og språklig kommunikasjon (RETKOM) er en spesialisering på studieretningen Nordiske studier: språk, litteratur, retorikk på bachelorprogrammet Nordiske studier, der man studerer læren om relevante og fungerende kommuniserende ytringer, blir kjent med kommunikasjonsteorier, lærer å analysere både muntlig og skriftlig tekst og kommunikasjon og å produsere gode tekster for ulike formidlingssituasjoner.

Fagmiljøet ved ILN med ansvar for både bachelorprogrammet Klart språk og bachelorspesialiseringen i retorikk og språklig kommunikasjon ønsker å etablere et nytt bachelorprogram i Retorikk og språklig kommunikasjon som viderefører undervisningen i Klart språk og i Retorikk og språklig kommunikasjon slik at ILNs studietilbud med kommunikasjonsfaglig relevans samles i et helhetlig nytt studieprogram for studenter som ønsker å jobbe med språklig kommunikasjon, tekst- og dokumenthåndtering.

Behovet for kompetanse innen tekstbasert kommunikasjonsarbeid finnes i offentlig og privat sektor, som nå tydeligere enn før ser behovet for klarspråklig kommunikasjon. Det foreslåtte programmet vil i

tillegg til generell retorisk kompetanse også gi kunnskap om norsk forvaltningstradisjon og -lovverk og om særskilte utfordringer for kommunikasjonsarbeid og dokumenthåndtering i et digitalisert samfunn. Denne kombinasjonen gjør studentene særlig aktuelle for stillinger i det offentlige og i store nasjonale og internasjonale bedrifter og organisasjoner. Programmet vil ha obligatorisk praksis i siste semester. Utveksling tilbys i 5. semester. ILN har i dag utvekslingsavtaler med universitetene i Aarhus, København og Stockholm.

Ingen studiesteder tilbyr i dag en tilsvarende kommunikasjonsutdanning med vekt på retorikk, tekst- og klarspråkarbeid. ILNs forslag til nytt program innebærer slik en særskilt type kommunikasjonsutdanning. UiOs eksisterende kommunikasjonsutdanninger vektlegger hhv. kommunikasjon i den medierte offentligheten (HF's bachelorprogram Medier og kommunikasjon) og kommunikasjon som aspekt ved kulturer og kulturelle møter (SV's bachelorprogram Kultur og kommunikasjon).

En strukturell mangel ved bachelorprogrammet Klart språk er at kandidatene ikke har et mastertilbud i samme fag som fordypningsgruppen å søke seg til ved HF, men har ved å velge ulike 40-grupper kunnet kvalifisere seg faglig til ulike studieretninger på masterprogrammet Nordiske studier. I det foreslåtte programmet vil alle kandidatene være faglig kvalifisert for opptak til masterprogrammet i Nordiske studier, studieretning Retorikk og språklig kommunikasjon. Her planlegges på sikt endringer som innebærer en utvidelse av klarspråksatsingen til masternivå.

Bachelorprogrammet Klart språk har hatt utfordringer med nedadgående søkertall, lav gjennomføring og høyt frafall. Dette gjenspeiler et behov for klarspråklig kompetanse, men ikke for en hel grad. ILN vil derfor også tilby klarspråklige emner som EVU rettet mot dem som allerede er etablerte i arbeidslivet. Tilbudet om en 40-gruppe i Klart språk vil videreføres.

Dette nye studieprogrammet har vært planlagt siden før HF's strategiske satsinger og er formelt ikke en del av dem. Programmet passer likevel godt sammen med de omstruktureringene av bachelorprogrammet i Nordiske studier som ILN nå arbeider med som del av disse satsingene.

Se også vedlagte programbeskrivelse.

Etablering av bachelorprogrammet Klima, miljø og menneske

Humaniora-meldingen (Meld. St. 25 (2016-2017) Humaniora i Norge) anga klima, miljø og bærekraft som en av de store samfunnsutfordringene der humaniora ansees som særlig godt rustet til å analysere de kulturelle og samfunnsmessige utfordringene, samtidig som humanisters kunnskap ikke er blitt tilstrekkelig brukt fordi det ofte ikke er kjent hva humanister kan bidra med.

Klima, miljø og bærekraft er senere blitt fulgt opp i ulike strategidokumenter ved UiO slik det framgår av vedlagte søknad fra Institutt for filosofi, ide- og kunsthistorie og klassiske språk (IFIKK) om opprettelse av det tverrfaglige bachelorprogrammet Klima, miljø og menneske.

I programmet skal studentene

- lære om ulike perspektiver på menneskets forhold til sine naturlige omgivelser
- få kunnskaper om grunnleggende naturprosesser, hvilken rolle mennesket har i naturen, og hvordan vi gjennom historien har påvirket den verdenen vi lever i

- arbeide med realistiske problemstillinger sammen med andre og bruke kunnskaper og ferdigheter fra de valgte fagområdene
- få innsikt i komplekse forhold knyttet til klima og miljø, og kan vurdere kritisk både problemstillinger og løsningsforslag innenfor feltet.

Bachelorprogrammet kan fullføres på to måter med fordypning enten i emner knyttet til klima, miljø og menneske eller i andre fag sammen med en obligatorisk emnegruppe innen klima, miljø og menneske. Se vedlagte utkast til læringsutbytter og til studieforløpstabeller.

Programmet omfatter samarbeid med en rekke partnere på HF (særlig IAKH og IKOS, men også f.eks. IMK) og på andre fakulteter som SV og MN (Institutt for geofag) slik det framgår av den vedlagte søknaden.

Fakultetsstyret vedtok 15. desember 2023 bl.a. å tildele midler til IFIKKs utdanningssatsing der etablering av et tverrfaglig bachelorstudium innen miljø inngår. I samme vedtak inngikk også at studietilbud som ønskes etablert med utgangspunkt i utdanningssatsingen, før innsendelse av søknad til fakultetet skulle legges fram for eksterne panel som kunne ivareta student- og avtagerperspektivet, noe som er vektlagt som et sentralt element i utdanningssatsingen. Dette kravet har IFIKK imøtekommet med et innspillmøte med ekstern og studentrepresentasjon slik det framgår av vedlagte sammendrag fra panelmøte 6. mars 2024 om nytt grønt bachelorprogram.

Selv om ikke alt ennå er på plass, er ikke fakultetsledelsen i tvil om at IFIKK vil kunne tilby et fullverdig bachelortilbud innen publiseringsfristen for nettsidene i desember 2024 og undervisningsstart i august 2025. Fakultetsledelsen ser det også som viktig at bachelorprogrammet kan tilbys søkerne allerede i 2025 av hensyn til framtidig oppstart av et mastertilbud i miljøhumaniora ved Institutt for arkeologi, konservering og historie og muligheten til å få søkere fra bachelorstudiet til dette mastertilbudet.